

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . „ 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejemajo mesečno . . . 1-30

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 31 v
za dva in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostopna pettivrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenoma ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

+ Henrik Sienkiewicz.

Bern, 16. nov. (K. u.) Kakor poroča
»Bund«, je umrl včeraj zvečer v Vevey
poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz.
Zadelo ga je srčna kap.

× × ×

Iz Švice nam je prinesel brzojav žalostno vest, da je umrl največji glasnik Poljske pisatelj Henrik Sienkiewicz. Nikdo ni tako ljubil svoje domovine, nikdo se ni tako globoko poglobil v vso njeno nesrečno usodo, posvetil Poljski vso svojo umetniško silo, celo svoje življenje, kakor največji sin Poljske Sienkiewicz. In značilno je, sedaj ko se spolnujejo sanje o veliki, močnici, svobodni Poljski, ko vstaja Poljska izpod razvalin v novo življenje, sedaj je nehala biti srce največjemu Poljaku. Videl je, da je njegov življenjski trud obrodil sad, toda svobode svoje domovine ni mogel več uživati. O njem veljajo Horacovi verzi: »Exegi monumentum aere perennius« — dovršil sem spomenik, ki bo živel dalje kot železo. Spominjam se trenutka, ko sem stal v staroslavnem poljskem samostanu na »Lysi gori« na Rusko Poljskem v grobnici poljskih junakov izpod Grunwalda, junakov tisočerihih bitk nekdanje Poljske, katero je pesnik reproduciral v svoji »Trilogiji«. Vse sanje mladosti so oživele, sanje in utisi tistih dni, ko sem prvič čital »Z ognjem in mečem« — ob pogledu na orjaški kosteniak nesmrtnega voditelja poljskih vojsk Jeremije Višnieveckeja. Istotako ko sem stal v kraljevi grobnici poljskih kraljev na »Wawelu« — tedaj sem čutil šele in tedaj sem popolnoma razumel vso historično Poljsko, vso nesmrtno umetniško silo genija Poljske Sienkiewicza. Kako je tedaj drhtelo moje srce. A sedaj pesnika, glasnika Poljske ni več. A Poljska živi, zmaguje, vstaja.

Poljska žaluje, a ž njo žaluje bratski narod slovenski.

× × ×

Henrik Sienkiewicz je bil rojen l. 1845. v Woli Okrzejski. Vseučilišče je študiral v Varšavi. Že njegova prva dela so vzbudila splošno pozornost. Sienkiewicz je prepotoval Ameriko, v Kaliforniji se je mudil veliko časa. Istotako je potoval po Afriki. Bil je sploh vsestransko izobražen človek, globoke duše, plemenitega srca. Njegova umetniška ustvarjalna sila je dosegla višek v romanu »Quo vadis«, Trilogiji, Križarjih, Rodbini Polanskih in romanu »Brez dogme«. Sienkiewicz

je eden največjih svetovnih pisateljev, najboljših zgodovinarjev, velik sociolog in predvsem eden največjih praktičnih apologetov krščanstva. Iz vseh njegovih spisov odseva poleg ljubezni do naroda globoka ljubezen do matere Cerkve. Udeleževal se je tudi kot žurnalista. Nekaj časa je urejeval varšavski list »Słowo«. Bil ni samo velik Poljak, ampak tudi velik Slovan. Zanimal se je tudi za Slovence. Voja ga je dohitela v sredi njegovega pisateljskega delovanja na njegovem posestvu v Kielecki guberniji, katero mu je poklonilo poljsko plemstvo kot dar poljskega naroda. Pisal je takrat ravno novo veliko poljsko-narodno zgodovinsko delo »Legiony«, ki je izhajalo v »Tygodniku Ilustrowanem«. Od tu se je preselil v Švico, kjer je stopil s poljskim virtuozom in skladateljem Paderewskim na čelo poljskega pomožnega odbora. Tu ga je dohitela v sredi dela smrt.

Njegova zadnja dela so: Wiry (Vrtinci), socialen roman, ki opisuje dogodke na Rusko Poljskem za časa revolucije l. 1905. Tu biva ostro nezdrave razmere na Poljskem in predvsem lahkomišelnost poljskega plemstva. Delo je dobra slika poljskega narodno-socialnega življenja. Dalje ljubek roman: »V pustinih in puščavi«, ki je izšel v prevodu dr. Lenarda kot podlistek v »Slovincu«. Kot iz granita izklesani sta podobni mladim glavnim junakom »Stankota in Nelke«. Njegovo zadnje, najbrže še nedovršeno delo, pa so že omenjeni »Legiony«, ki govore o poljskih legijah iz za dobe francoskih vojsk.

Duh nesmrtnega genija Poljske živi.

Posvet v mirovni poganjanjih.

Basel, 17. novembra. (Kor. ur.) »Baseler Nationalzeitung« poroča, da je izvedela iz neodvisnega diplomatskega vira: Washingtonska vlada je res izjavila, da hoče sodelovati na sklicanju posveta, ki uvede mirovna poganjanja. Posvet naj bi zboroval bodisi v Ameriki ali v kakšni drugi državi. Vlade nevtralnih držav se baje zdaj o tem koraku posvetujejo.

Wilson in evropski mir.

Genf. Iz New Yorka se javlja: Wilson bo otvoril kongres z izporočilom o obnovitvi miru v Evropi.

Posveti ministrov sporazuma v Parizu.

Lugano. Predsednik francoske ljudovlade Poincaré je sprejel 15. t. m. ministra Lloyd George in Carcino, angleškega in italijanskega poslanika, min. predsednika Brianda in vse člane na-

rodno-obrambnega odbora in jim priredil zajtrk. O posvetih ministrov sporazuma v Parizu se strogo molči.

Stockholm. »Reč« javlja: Na bodočem posvetu v Parizu se že nameravajo pečati z mirovnimi pogoji sporazuma.

Angleške in mirovno vprašanje.

London, 16. nov. (K. u.) V spodnji zbornici je vprašal Masson, če bi se lahko vršila razprava o koncu vojske in o predlogih nemškega državnega kanclerja.

Minister Bonar Law je odgovoril: Meni ni ničesar znanega, da bi državni kancler predložil mirovne pogoje, ki ne slone na priznanju nemške zmage. Prepričan sem, da pretežna večina zbornice soglaša z menoj v tem, da taka razprava sedaj ne bi bila koristna.

Poljsko vprašanje o ruskih postavodajalnih zbornicah.

Petrograd, 15. nov. (K. u.) Ruski državni svet je pričel zopet zborovati.

Predsednik Golubov je naglašal v svojem otvoritvenem govoru, v katerem je opozarjal, da se morajo osredotočevati na narod. obrambo.

Izjava Poljakov.

Član državnega sveta Šebeko je prečital izjavo z ozirom na poljsko vprašanje, ki izjavi: Krvave roke prastarega sovražnika Poljske ji podajajo zdaj hinavsko neodvisnost, a poljskega naroda taka nedostojna igra ne bo varala. Poljsko vprašanje bodo rešili Rusija in njeni zavezniki.

Izjava desnice.

Član državnega sveta Ščeglovitov je izjavil za desnico državnega sveta: Ni besedi, ki bi dovolj izrazile ogorčenje, ki se čuti ob boleštni preizkušnji, katero nalaga Poljski kruti sovražnik, ki zametuje vse, kar je sveto. V teh dneh preizkušnje mora viteški oklic, ki ga je bil proglasil generalisimus dne 14. avgusta 1914 Poljakom, jasno odsevat iz src vseh Poljakov, ki se nahajajo v sovražnem taboru. Takrat je zadonel prvi resnični oklic, ki je pozival Poljake, naj se združijo pod žezlom ruskega cara.

Dogodki v prvem vojnem letu so onemogočili, da ni bilo mogoče organizirati Rusko-Poljske. A če tudi so grozili topovi, je dobila Poljska samopravo občin, ker je to ukazal cesar. Poljaki naj preženejo iz svojih src vsak

sum, da bi se bil njih prepovedi name-noma zavlačeval. Neodvisnost, ki sta jo proglasila nemški in avstrijski generalni guverner, je pot, ki vodi Poljake v grob, pot, ki jo morajo še premeriti v reki krvi. Njih blagor je v rokah Rusije, dednega branitelja Slovanov. Poljsko vprašanje se more rešiti le z velikodušno dobroto ruskega cara. Drugi govorniki so se izrazili v istem smislu.

Izjava ruske vlade.

Notranji minister Protopopov je končno izjavil glede na govore o poljskem vprašanju:

Prej ko slej se drži vlada neizpremenjeno temelja oklica generalisima in govora, ki ga je bil govoril l. 1915. nekdanji ministrski predsednik Goremikin. Vlada se ravno tako varno opira na ta oklic, kakor tudi na kri ponosnih narodov, ki se je prelila le na bojišču in edino sveti stvari obrambe nedotakljivosti carjeve države proti naklepu groznega sovražnika, ki ne pozna nobene svobode in pravičnosti.

Izjava Garusijeviča v ruski dumi.

Petrograd, 15. nov. (K. u.) V dumi je prečital voditelj poljske parlamentarne skupine Garusijevič sledečo izjavo: V trenutku, ko je vojska v popolnem tiru, so bile nemške sile tako drzne, da niso v naprej določile usode le Poljski, marveč celi osrednji Evropi. Kraljevina Poljska, ki so jo ustanovili Nemci, bo v mnogih oziirih podložna osrednjima velesilama. Poljski narod ne bo pritrdil, kakor so rešili Nemci to vprašanje, ker nasprotuje vsem njegovim stremljenjem. Krepro ugovarjamo! Nemec je bil, ki je prigovarjal, da se je Poljska delila; Nemec je, ki poizkuša, da bi se preprečila zgodovinska potreba združbe Poljske. Posledice nemškega nastopa groze podati napačno podobo prave volje Poljakov. To počenjanje namerava očividno, da bi se sprli Poljska in Rusija in njene zaveznice, da bi upravičili civiliziranemu svetu strahovito novačenje. »Uverjeni smo,« tako je končal Garusijevič, »da ne bo v tem žalostnem stanju poljski narod zapuščen, da nastop nemških cesarstev ne bo ostal brez posledice, da bodo Rusija in zvezne velesile pred svetom ugovarjale in da se bo v celoti rešilo poljsko vprašanje.« (Opazka: Gre očividno za naročeno delo ruske vlade, ki ga bo znalo poljsko ljudstvo ceniti, kakor zasluži. Če bi poljski poslanci ne bili zavzeli take stališča, bi morali pač že potovati v Sibirijo.)

LISTEK.

Nekaj o Rumunih.

Ko sem se odpeljal leta 1910. iz Gorice na Rumunsko, sem znal le toliko rumunščine, kolikor se je neobhodno potrebuje po železnici, hotelih in prodajalnicah. Ko sem pa živel ondi nekaj tednov in poslušal dan za dnem ta jezik, sem se vedno bolj prepričal, da je rumunščina sicer po svoji strukturi odločno romanski jezik, a v besednem zakladu, posebno v nekaterih strokah, je neverjetno veliko slovanskih besed, ki so izposojene deloma iz stare cerkvene slovenščine, deloma pa iz živih jezikov slovanskih sosedov: iz bolgarščine, srbsčine, ruščine in maloruščine.

V naslednjih vrsticah hočem podati čisto splošen pregled takih izrazov, ki sem jih slišal ali bral v Bukareštu vsak dan.

Zelo znaten je slovanski element v pravoslavnem cerkvenem življenju. Neki profesor verouka mi je kar iz rokava iztresel celo kopico takih cerkvenih izrazov: cyrkovnik,*

* Ker vaše tiskarna ni mogla črk i a t s u i jih opisujem po možnosti.

duhovnik, presynt (iz presvnti; pomeni pa »čestiti gospod«), pravoslavnik, prapor (cerkvena zastava), potop, post, tri sfetitele (= dan sv. Treh kraljev), hram, odpust, pogrebanije, maslu (= zadnje olje), pavecernica, časlov (= mašna knjiga) služba, (= sl. božja), nadežde (= nada, upanje), majka prečista, praznik, klopot (= zvon), klopotnica (= zvonik), čirkovi (neki cerkveni prazniki), blagoslovenije itd.

Izrazi za mere so večidel slovanskega izvira, n. pr. vadra (= vedro), merca, pogon, banica, prežina.

Nekega dne, ko so imeli pravoslavni Rumuni zapovedan post, so imeli v restavraciji za kosilo razne ribe; imenujejo se na jedilnem listu tako-le: kosak, stjuka, svrluga, nisétu (= jeseiter), pestráv (= postrv), plevuška (= menek), lin (= linj), som, krep, i. dr.

Tudi razne druge jedi imajo slovanska imena: galuška, bob, pražitura, smyntyna (= smetana), lapte, kovasi (= skvašeno, kislo mleko), slanina, hrana, buženica (= prekajen zajec) i. dr. Že prvi večer sem slišal goste klicati: »Kelnar, plata!« In res je pri Rumunih glagol »plati« prav v navadi. V hotelu sem čul tudi: sfešnik (= svečnik), preaskump (iz srbohrv. preskupo

= predrago), klopocel (= zvonček), gazonica (= petrolejka).

Ko sem hodil po ulicah in gledal razne napise obrtnikov, sem bral med drugimi: strungar (= strugar), zidar, stiklar, kovač, podkovar, časornik (to je urar; uro zovejo časornik), kožokar (= kožuhar), krčmar, krojtorica (= krojačica), košar (= dimnikar).

Dosti rastlin ima slovanska imena, n. pr. ovès, hréan (= hren), podbeál, maslin, samurášla, rakita, otava, tisa, štir (= amarant), haméj (= hmelj) itd. Rastlinska »koža« se zove kosaža.

Iz živalstva naj omenim razen rib še: kyrtica (= krč), veverica, vrabje (= vrabec), jalovica, gadina, lebeda (= labod), pyré (= prč, kozel), vruih (= rjavi brošč), vidra, rak, kokoš (= petelin), kokot, prepelica, grgalica (= žužek), plošnica (= stenica), gyska = goska, gysak = gosak i. dr.

Se celo nekateri deli telesa imajo pri Rumunih svoja imena iz slovanskega: trup, obraz, grklan (= grlo, grkljanec), matka (= maternica), vyri (= vrh, teme), glezna (= gleženj), krak, kopita.

Med imeni orodja in priprav je skoraj toliko slovanskih kot rumunskih. Naj navedem samo nekatera:

sfredel (= sveder), dalta (= dleto), klešte, lopata, palica, nikovalo (= nakovalo), naprstok, matica (pri vijaku), gevózd (iz gvoz = žrebelj), brič (= bričev), bič, kobila (pri plugu), oglinda (= ogledalo, zrcalo), ceáva (= cev) in druga.

Hiša in njene pritikline: pivnica, prag, vyri (= sleme, vrh), postava (= škrlina za moko), koš (= dimnik), zid, strešina, kotec, košar (= sušilnica, pajštva), obor (= postor za živino) itd. Na mizi stoji: pipernica (posodica za poper), solnica, zaharnica (posodica za sladkor), čaška, stikla (= steklenica), čajnik...

Slovanskih glagolov v kar mrgoli: četi (= čitati), primi, jubi (= ljubiti), pazi, trudi, slavi, hrani, krči, plati, porunči, pobyrči, pokni, darni, glumi, ispravi, invesli, sili, šopti (= šepetati), zidi, zdrobi, goni, stropi (= skropiti), trebui, munič (= močiti), se pokaji, oglindi (= zrcaliti) itd.

Slovanskega izvira so nazivi za kralja (kraj), kneza (kneaz, kar pa pomeni dandanašnji le še vakega župana; v Banatu mu pravijo kinez), junaka (viteáz; junaštvo = vitežje), slugo, stražo, vojno (razboj; vaskovati se = razboji; bojeviti = razbojnik), tiako (klaka), sovražnika ali neprijatelja (neprijeten), nasprotnika (sprotiv-

Protest Rusije proti ustanovitvi kraljevine Poljske.

Haag. (Kor. ur.) Večerni listi poročajo: Ruskim diplomatičnim zastopnikom je naročeno, naj naznanja protest Rusije proti ustanovitvi Poljske. Ruska vlada konstatira, da je dotična proglasitev nična, da pripadajo poljske dežele še vedno ruski državi in da je še dalje v veljavi prisega zvestobe prebivalcem ruskemu caru.

Ruska uradna izjava o kraljevini Poljski.

Petrograd, 17. novembra. (Kor. urad.) Petrograjska brzojavna posredovalnica širi sledeče poročilo: Nemška in avstrijska vlada sta se poslužiličasne zasedbe dela ruske zemlje po njih vojih v ta namen, da sta razglasili ločitev poljskih pokrajin od ruske države in ju izpremenili v neodvisno državo. Naši sovražniki zasledujejo očitno namen, da bi nabirali v Ruski Poljski vojaške novice, s katerimi bi popolnili svoje voje. Cesarska vlada smatra ta čin Nemčije in Avstrije za novo, težko kršitev temeljnih načel mednarodnega prava, ki prepoveduje siliti prebivalstvo vojaško zasedenih ozemelj, da bi rabilo orožje proti lastni domovini. O tem činu sodi, da je ničev in neveljaven. O bistvu poljskega vprašanja se je Rusija, odkar je izbruhnila vojska, že dvakrat izjavila; ona namerava ustvariti skupno Poljsko, ki obsega vsa poljska ozemlja in ki dobi ob koncu vojske pravico, da bo svobodno temeljem samouprave upravljala svoje narodne, kulturne in narodnogospodarske naloge pod žezlom ruskega vladarja in da se ohrani načelo državne enote. Sklep našega prevzvišenega gospoda ostane neomajljiv.

Buchanan o kraljevini Poljski.

Kodanj, 16. novembra. (Kor. urad.) »Russkoe Slovo« poroča: Glede na nove razmere v Poljski se je ministrski predsednik Stürmer 7. t. m. nad eno uro posvetoval z angleškim veleposlanikom Buchananom in s francoskim veleposlanikom Paleoloquem. Nekemu zastopniku časopisa je izjavil po posvetu angleški veleposlanik Buchanan: Nemčija ponuja Poljakom manjše kraljestvo. Na vprašanje, če se zadovoljujejo Poljaki sami z manjšo državo, je odgovoril veleposlanik, da Poljaki po njegovi sodbi niso zadovoljni.

Avstrijski Poljaki in Nova Poljska.

12. novembra je imel Poljski klub v Krakovu slavnostno skupno zborovanje. Po slovesni sv. maši je načelnik kluba vice Bilinski na zborovanju izvajal sledeče: Začelo se je uresničevati, za kar je preloži kri toliko poljskih mučencev. Pred skoraj 150 leti so razdelili Poljsko in s tem stotni krvavo krivico poljskemu narodu, evropskim državam pa prizadjali eno najusodnejših posledic. Celih 100 let se je to dejstvo maščevalo nad Evropo, ki je bilo eno glavnih vzrokov svetovne vojne, ki sedaj v svojem razvoju in doslednosti zgodovinske pravičnosti prinaša vstajenje. Monarhoma mora biti hvaležen tudi ves civiliziran svet, kajti Poljaki niso narod, ki bi jo novo državo prejemali iz tujih rok kot dar, ampak so narod, ki zre na devet stoletij slavne državne neodvisnosti, devet stoletij kulturnega dela in stoletne boje in žrtve za varstvo in brambo civiliziranega sveta. Vrača se nam le del tistega, kar ni nikdar prenehalo biti zastarana pravica naroda. V zadnjih sto letih so Poljaki na

vseh poljih kulture in civilizacije postavili svoje moke, ki so častno delali. Poljski poslanci se zavedajo duševne enote poljskih dežel in zato s prisrčnim veseljem pozdravljajo dejstvo, da del razdeljene poljske zemlje dobi lastno državo. Ni bila lastna krivda poljskega naroda, da v tej najstrašnejši vojni ni mogel nastopiti kot vojujoča stranka. Toda skupno delo z osrednjima silama se je vendar pokazalo v legijah, ki so bile tudi edini simbol hrepenenja vsakega poljskega srca po posebni poljski državi. Misimo imeli pred očmi drugačno rešitev, kakor so jo večkrat poudarili pogosti sklepi »Poljskega kluba«, ki so boljše izražali vsebino narodnih želj in bi uresničeni ukrepili silo in moč avstrijske monarhije. Ta program se ni uresničil. Globoko smo prepričani, da se bodo obljube obeh monarhov izpolnile v polni meri. Upajo, da se bo čimprej začelo z organizacijo nove države in da bo takoj ob sklepu svetovne vojne nastopil novi poljski kralj s posebnim državnim zborom, vlado in armado. Nova država se bo vedno spominjala krvavih žrtev zveznih armad na poljski zemlji. Nova Poljska bo zopet prevzela svoje poslanstvo, da srednjo Evropo varuje pred poplavo iz vzhoda.

Nato je sledila zahvala cesarju in zagotovilo neomajne zvestobe avstrijskih Poljakov in posebna zahvala za razširjeno avtonomijo Galicije.

Državnozborna stranka pruskih Poljakov oficijelno se ni zavzela stališča. Kot poroča od vlade informirani »Lokalanzeiger«, stoji poljska stranka na stališču, da se kot poljski podložniki pruske države kot ostali državljani nimajo brigati za ustanovitev nove države. Kako pa naj to vprašanje presojajo iz narodnega stališča, bodo sklepali šele po sklicanju pruskega deželne zboru. Gotovo pa je, da bo prišlo do zelo različnih nazorov, ker v stranki sedijo konservativci iz skrajne desnice in zastopniki delavstva iz skrajne leve, v sredi pa meščani in duhovniki. Vendar je upati, da bo ustavna Poljska ugodno oplivala na pruske Poljake.

Že sedaj se vrača veliko število invalidnih obrtnikov, ki bi radi na novo začeli svojo staro obrt, pa jim manjka denarnih sredstev. Tudi bodo predpriprave po posameznih kronovinah rabile za organizacijo precej časa. Posebna deputacija se je pri novem finančnem ministru Mareku prepričala, da bo vlada z interesom in vneto podpirala akcijo po posameznih kronovinah.

Poljska armada.

Krakov, 16. novembra. Vse poljske legije v Krakovu so prideliili poljski armadi. Poroča se dalje, da bo vodilo poljsko vojsko in ji poveljevalo nemško poveljstvo. Uniforme vzbujajo spomin na poljske vojake Napoleona I. in na sedanje poljske legije; bluzja je podobna vojakom legij. Na levem zgornjem delu rokava se nahaja kovinasti poljski orel v rdeči zvezdi. Ta znak se je nahajal na zastavah sulic poljskih uancev pod Napoleonom I. Pokriva jo se s konfederalko s poljskim orlom v rdečem polju. Konjenica se pokriva poleg konfederalke s čapko belih ulanov z belim orlom. Dosedanja legija bo tvorila temelj nove armade.

Natečaj za poljsko narodno himno

razpiše vodstvo varšavskega orkestra. Poljaki namreč doslej nimajo prave narodne himne, kajti »Ni še Poljska izgubljena« je pravzaprav vojaška ko-

lunka = loka, slatina, zor = zora, po-voj = prelom oblakov; zapada = sneg; prlog = prelog, (praha), kraj nov = novi krajec, t. j. mlaj; podgorije = vinograd, gorica; pojana (iz poljana) = jasa sredi gozda, snop, vazduh, brazda, vyrtěž (= vrtež), ogor (= prelog), krivec (= sev. veter), jezer (= gorsko jezero, t. z. morsko oko), hylm = holm in druga.

Ako odpreš rumunski slovar na poljudni strani, zagledaš brez posebnega iskanja vse polno izposojenk slovanskih (seveda poleg grških, osmanskih, albanskih i. dr.). Na primer pod črko ž (zdaj pišejo Rumuni j) beremo: žalba = tožba, žale = žalost, žalnik = žalosten, žalete = gorje; žar; žarátek = žerjavica, žder (= kuna; seveda od žreti), želánije = žalovanje; želbár = spisovalec tožb ali prošelj; želi = žalovati, želui = pritožiti se, žertfa = žrtev; žertfelnik = žrtvenik, žertfi = žrtvovati; žgjab = žleb; žgebni = žlebiti; židov = žid; žitnica; žind; žindui iz staroslov. žend-; žintica iz žentica (od žnem, žeti); žir; žitar (= poljski čuvaj), živina, župyn (iz župan) itd.

Znani romanist Tiktin, rodom Rumun, cenil v Gröberjevem »Grundriss der romanischen Philologie«, I. zv., število slovanskih izposojenk v knjižni rumunščini na 3800, latinskih (brez učenih besed) na 2600, osmanskih na 700, grških na 650, albanskih na 50; okrog 500 rumun. besed je po Tiktinu negotovega izvora. J. K.

račnica, dve drugi pesmi, ki se pojeta ob narodnih slovesnostih, sta proslilni oziroma žalni pesmi, ne pa himni.

V. avstrijsko vojno posojilo.

je razpisano. Na drugem mestu prinašamo vabilo finančnega ministra k podpisovanju, ki se začne 20. novembra in zaključi 10. decembra 1916.

Položaj na bojiščih je danes tak, da v doglednem času ni z gotovostjo pričakovati konca vojne. Treba je torej pravočasno misliti na preskrbo sredstev, da bomo mogli vztrajati v boju do zmagovitega zvršetka. Zato je tudi naš finančni minister odredil novo vojno posojilo.

Čas za to je ugoden. Denarja je veliko med ljudmi. Industriji in trgovci, posebno vojni dobavitelji, imajo sijajne zasluzke. Premnogi so si v teh kratkih letih pridobili cela velika in celo ogromna premoženja. Ti morajo sedaj vedeti, kaj je njihova častna dolžnost. To pa tembolj, ker nihče ne zahteva od njih, da bi državi podarili del tistega imetja, ki so si ga tako nepričakovano pridobili, marveč napravijo z vojnimi posojilom novo dobro kupčijo. Pa tudi kmečko prebivalstvo se je v vojni opomoglo, dasi ne smemo pozabiti, kolike krvne žrtve je doprineslo, žrtve, ki bodo marsikje trajno oskodovala prospeh gospodarstva, ki temelji predvsem na fizičnem delu in naporu. Res je tudi, da je bil ta stan doslej najbolj zastavljen in zato okrepitev najbolj potreben. Blago, katero sedaj več ali manj drago prodaja, je moral z lastnimi rokami pridelati, to se pravi, svoj dohodek si mora z delom zasluziti, dočim mnogi drugi svoje dobičke kratkoma prišpekulirajo. V tem je treba delati razliko. A kakor rečeno, je res, da si je kmečko ljudstvo opomoglo in ni dvoma, da se bo po svojih najboljših močeh udeležilo petega vojnega posojila.

V avstrijskih finančnih krogih zatrjujejo, da je sedanji čas in položaj na denarnem trgu tako ugoden za novo državno vojno posojilo, da mu je uspeh v naprej zagotovljen. To kaže, koliko notranje sile je v naši avstrijski državi, ob katero zaman butajo sovražni valovi.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. nov. Uradno:

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Karla.

Boji na obeh straneh šila in reke Abite se ugodno razvijajo. Ujeli smo nad 1200 mož.

Severno Campolunga in pri Soosmezö smo odbili močne rumunske napade.

Severno Sulte so poizvedovali avstrijski oddelki na Monte Alunis. Jugozahodno Tölgyesa napadi Rusov niso uspeli.

Na višinah Mestekanstij boji sprednjih straž.

Vojna skupina maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pri avstrijskih četah nobenih važnih bojev.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. nov. Veliki galvni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pri ključu Dünhofa (jugozahodno Rige) smo pregnali oddelek ruske pehote, ki je napadel.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Karla.

V južnih gozdovih Karpatih se je pričelo streljati s topov.

Na erdeljski vzhodni bojni črti so se južno doline Putna izjalovili močni ruski napadi.

Avstrijski oddelki so severno Sulte poizvedovali na Monte Alunis.

Sunki Rumunov pri Soosmezö (v prelazu Oitos) niso uspeli.

Močnejše so se pričeli bojevatii severno Campalunga. Rumun žilavo brani svojo domačo zemljo tudi na cestah, ki vodijo čez prelaza »Rdeči stolp« in Szurdak proti jugu. Naši so napredovali in ujeli večeraj 5 častnikov in nad 1200 mož.

Bojna črta maršala Mackensena.

V Dobrudži mali boji prednjih oddelkov. Izmišljeno je poročilo Rumunov, da bi bili zasedli Bonascic. Na več točkah donavske črte ogenj z brega na breg.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

14. novembra. Pri Narajovki in pri vaseh Lipnica Doljna in pri Svistelnikih poizvedovanja in močan topovski ogenj. V gozdovih Karpatih smo z našim ognjem odbili pri Javorniku in južno gore Pnevnie sovražne napade.

V dolinah rek Trotus, Oitos in Tirlguli smo odbili sovražne napade. V Alutski dolini se je posrečilo sovražniku, da je odbil trdovratne napade rumunskih čet. V dolini Sil je vzel sovražnik vas Rumbesti.

Rumunsko uradno poročilo.

10. novembra. Severno in severozahodno bojišče. Na zahodni meji Moldave do dolin Slanic in Ojtuc so naše čete prepodile sovražnika čez mejo. Ugrabili smo 80 ujetnikov in zaplenili eno strojno puško. Od doline Puta do Predeluta nobene izpremembe. Pri Dragasteple je sovražnik s podporo težke artiljerije iznova ponovno napadel, pa je bil povsod vržen. Naše čete drže svoje postojanke. V dolini Alt je dobil sovražnik ojačenja in nas je prisilil, da smo šli nekoliko nazaj. V dolini Jiu sovražnik s srditostjo nadaljuje svoj napad. Kljub vsem protinapadom so bile naše čete prisiljene, da so se umaknile na drugo obrambno črto.

Južno bojišče. Ob Donavi obojestranski pehotni in topovski ogenj. V Dobrudži smo zasedli vas Banastic in prišli na celi črti naprej. Oba dva dneva je sovražnik iznova razvijal posebno delavnost. Sovražni letalci so preleteli Turn-Magru-ele — Cimulcea, Giurgiu, Tulcea, Campolung, Sinaio in Roman in metali bombe ter povzročili malo škode. Dalje so metali bombe na glavno mesto in okolica in ubili ter ranili mirne prebivalce, predvsem žene in otroke. Pri tej priliki so vrgli tudi veliko število bomb na kraljevo palačo, kjer stanujejo kraljica in princi, pa so k sreči po smrti princa Mircea zapustili grad. Ponovno in posebno večeraj so sovražni letalci preleteli manjša mesta in vasi. Spustili so se s svojimi letali zelo nizko in s strojnopuškinih ognjem zasledovali mirno prebivalstvo, ki je bilo na cest ali je delalo na polju.

Žrtve zračnega napada na Bukarešt.

Curih, 16. novembra. Pri zadnjih zračnih napadih na Bukarešt je bilo ubitih 19 oseb in 41 ranjenih.

Oršova.

Lugano, 16. novembra. »Corriere della Sera« poroča iz Pariza: Zveze v ozadiju Rusov in Rumunov so naletele na težkoče. Zelo težko je spraviti potrebne čete pravočasno na pravi prostor. Zdi se, da Falkenhayn zbira močne sile na svojem levem krilu. Tudi na desnem krilu je pričakovati večjih bojev. Možno je, da bodo morali Rumuni Oršovo popustiti.

Nezadovoljnost med ruskimi kmeti.

»Neues Wiener Tagbl.« poroča nekli nevtalec: Pod Stolypinom se je l. 1910. začela znana obsežna ruska agrarna reforma. Do leta 1912 je nad dva milijona kmetij izpremenilo svoj delež na občinski zemlji v zasebno lastnino. V enem letu je iz »mira« izstopilo trikrat več kmetov, kakor v vseh prejšnjih 45 letih na podlagi starih zakonov. Če bi se ta stvar vršila v tako naglem teku, kakor pred vojno, bi se tekom 25 do 30 let vsa občinska zemlja izpremenila v neodvisno kmetovo last. Vojska je ustavila ta proces in pobrala ogromno število kmetov, ki so ravno započeto preosnovo in zboljšanje svoje zemlje morali pustiti ravno v prvih začetkih, tedaj še ne dogotovljeno, splošno brez delavnih sil in ponavadi zadolženo. Kmete so tolažili, da bo vojna kratka, komaj leto dni dolga, toda sedaj traja že tretje leto in vsled ogromnih izgub so tudi po kmetih klicali starejše letnike, kar je vzbudilo silno nevoljo. Že v vojni z Japonci je Kuropatkin opazil, da starejši ruski kmetje vojno naravnost sovražijo in da so vsled pasivnega odpora le malo porabni v armadi. Vlada se trudi, da bi ustavila to nevarno gibanje. Baje misli kmetom dati najboljšo kmečko zemljo nemških kolonistov v Besarabiji. Liberalni poslanci so v dumi predložili zakon, da naj kmetje dobijo popolno državljansko enakopravnost z ostalimi stanovci. Toda nezadovoljnost med kmeti se noče poleči.

Boji vzhodno od Gorice.

Lugano, 16. nov. Poročilo Cadorne o bojih 14. t. m. poroča kratko, da so Italijani popoldne izpraznili nekaj jarkov, potem ko so prej odbili pet zelo silnih pehotnih napadov. Pa tudi v tej obliki je poročilo v Italiji napravilo globok vtis. Vsled neprestanih zmago-slavnih poročil so mislili, da so Italijani že blizu vhoda v Trst. Pozneje so pričeli bolj trezno misliti in so prišli do zaključka, da je za osvojitve Trsta treba najmanj še velikih žrtev. Splošno so sodili, da bodo priborjeni uspehi pri Gorici in na Krasu zavarovani pred vsakim protinapadom. To naziranje je zadalo sedaj hud udarec. Vojno vodstvo je bilo tedaj prisiljeno, da je v daljšem poročilu oslabilo ta vtis. Sicer pa italijanski listi tolažijo svoje bravce s poročili, da so Avstrijci že pričeli prazniti Trst.

nik«, tudi »potrivnik«, gospodarja (žup-pyn iz »župan«), bogatina (bogataš), meščana (tyrgovec), brodarja (brudar), svetovalca (sfetnik), sužnja (»roba«), vojaka (»vojnik«), priimek (»porekla«), žlahto (šleahtha«), davek (»dáždie«, iz bolgarščine) itd.

Sorodstvena imena so: majka = mati; baba = stara mati; mašteha = mačeha; mašteh = očim; nevasta = soproga, žena, zlasti mlada.

Rumuni imajo nadalje veliko slovanskih pridevnikov, večidel s obrazilom -nik; n. pr. vrednik, trudnik, vremelnik, samovolnik, prijelnik, ahotnik (iz rušč., = poželjiv), slab, mršav, grbov, drag, prost, synt (»svet«), le-neš in lenós (= len), običnuit (= običajen).

Rumunski pritrjevalni odgovor je »da«, kakor pri vseh južnih Slovanih.

Ko smo govorili v bolnici o raznih boleznih, sem čul sledeče nazive: bolnav = bolan, boala = bolezen, krčej = krč, požar = vročica, pa tudi = ospice, osepnice; nežit = vnetje ušesa (pri raznih slov. narodih označuje ta beseda različne bolezni), štirbina (= škrbina), rana (deležnik ranit = ranjen).

Bolnike zdravi med rumun. ljudstvom takozvani »vračé«, to je čarovnik, mazač.

Tudi v naravi imenujejo Rumuni marsikateri pojav in predmet z imenom, izposojenim iz kakega slov. narječja: zaduf (= zaduh), vifor = vihar,

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. nov. Uradno:
Naše čete so nadaljevale vzhodno od Gorice podjetje, o katerem se je včeraj poročalo. Vzele so zopet en sovražni jarek, ujele 60 Italijanov in zaplenile dve strojni puški.
Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höler, iml.

Italijansko uradno poročilo.

15. novembra. Na tridentinski bojni črti se nadaljuje delovanje topništva med Adiškjo in Assa dolino. Na julij-skem bojišču osamljeni nastopi topništva pri zgornji in srednji Soči. Na vrhu pri Sv. Marku vzhodno od Gorice je napadel sovražnik 14. novembra z najmanj tremi bataljoni našo predpo-stojanko pri dveh smrekah. Naše čete so odbile povrsti sedem napadov s tež-kimi izgubami za sovražnika. Sovraž-nik je nato z mnogim topovi obstrelje-val postojanko, kjer so morali naši po-poldne izprazniti nekaj najsprednejših jarkov. Na Krasu smo z malimi sunki zopet nekoliko popravili našo bojno črto. Ujeli smo nekaj mož. Ponoči na 14. t. m. so metala sovražna letala bom-be pri Ogleju; ubita sta bila dva voja-ka, štiri žene in otroci so ranjeni. Da odgovore so hitro naša letala napadla in metala bombe na Prosek in na po-mole v Trstu z vidno dobrim uspehom. Sovražna letala so vrgla nekaj bomb na Gorico in na kraje pri spodnji Soči. Škode in žrtev ni.

Italijani se boje naše ofenzive.

Lugano. (Kor. ur.) Italijanski listi po-ročajo, da je došel v Pariz italijanski pod-tajnik za strelivo, ki se vrača v London; prišel je v Pariz tudi namestnik italijan-skega generalnega štaba Porro. — »Cor-riere della Sera« pravi, da bo Porro sode-loval o podrobnostih izpeljave dogovora, ki sta ga sklenila Cadorna in Joffre. Porro bo sodeloval pri sestavi enotnega načrta sporazuma; zahteval bo predvsem posebne naloge Italije. List zopet zahteva, naj se nastopa enotno in opozarja na dogodke v Rumuniji in da je mogoča sovražna ofen-ziva. Italija zato ne more niti ene divizije več poslati v inozemstvo, ker bi sovražni uspeh proti Italiji lahko zelo neugodno vplival na izid celotne vojske.

Bela smrt.

»Vorarlberger Zeitung« poroča: V so-boto popoldne je poročalo bataljonsko po-veljstvo tukajšnjemu stražnemu poveljstvu: Devet vrlih strelcev je zasul 9. t. m. plaz; umrli so junaške smrti.

Napad letalcev na Padovo.

Lugano, 16. nov. (K. u.) »Agenzia Stefani« izjavlja, da je dunajsko poro-čilo o obstreljevanju Padove potom let-alcev toliko napačno, da poveljstvo, kolodvor in pehotna vojašnica niso bili zadeti in trdi, da ni nobena osmih vr-ženih bomb dosegla vojaških poslopij in kolodvora. »Secolo« pravi, da se le-tala radi živahnega ognja obrambnih topov niso mogla približati vojaškim napravam v Padovi in da niso bili po-škodovani kolodvor, poveljstvo, vojaš-ko skladišče in vojašnice. A poročila, ki govore o smrti večjega števila čast-nikov, ki so takrat zborovali, kažejo le, da so bila vojaška poslopja zadeta.

Italijani sami rušijo mostove in tovarne.

Lugano, 16. nov. Najvišji kasacijski dvor je zavrnil pritožbo Italijanov Laress, Pegazzano in Gatti proti sodbi vojnega so-dišča v Anconi, po kateri je bil Laress ob-sojen na smrt, Pegazzano in Gatti pa na dosmrtno ječo. Laress je kriv, da je po-vzročil eksplozijo v Cengio in da je po-skušal porušiti železniška mostova čez Brento in Piave ter tovarno za jeklo v Terni.

Hrepenenje po miru v Italiji.

Lugano, 16. nov. »Secolo« izjavlja, da je mir med strankami pri koncu. Edinost strank, ki je bila podlaga za sestavo sedanjega ministrstva, je pre-nihala in dežela mora napeti vse sile, da prepričimo, da bi borilci za napa-čen mir dobili navdlo.

Lugano, 16. nov. »Osservatore Ro-mano« prinaša manifest katoliške zve-ze, ki dela na mir. Socialisti razpošil-jajo okrožnice, v katerih zahtevajo, naj se takoj sklene mir brez ozira na vojaški položaj ali politične razmere.

Primorske novice.

Ustanovitev podružnice ljubljanske »Posredovalnice za goriške begunce v Ljubljani« v Kranju. Kakor se nam poroča, se je ustanovila v soboto, 11. t. m., v Kranju podružnica »Posredovalnice za goriške begunce v Ljubljani«. Podpredsednik »Po-sredovalnice« g. Ivan Berbuč, prof. v pok., se je osebno peljal v Kranj, da pomaga ure-diti to prepotrebno podružnico. Odbor se je sestavil sledeče: Predsednik je č. g. An-ton Koblar, dekan, njegov namestnik pod-predsednik g. dr. Eržen, zobozdravnik iz

Gorice. Odborniki: č. g. Blazij Grčar, žup-nik v pokoju iz Šempasa pri Gorici; gosp. Anton Jakončič, ravnatelj zastavljalnice in ž njo združene hranilnice »Monte di pietà« v Gorici, sedaj v Kranju; g. Ivan Pirjevec, c. kr. računski ravnatelj v pok. in g. Franc Prezeli, posestnik iz Tolmina. Namestniki: G. Josip Hrovatin in g. Josip pl. Premer-stein. Za tajnika je bil izvoljen g. Milan Volk, nadučitelj v Pliskovici, sedaj v Prim-skem.

»Zajednica presv. Srca Jezusovega« za Trst ima svoj sestanek v četrtek, dne 23. novembra, v Marijinem domu. Začetek ob pol 11. uri in ne ob pol 12. uri kakor doslej. — Odbor.

Imena ulic v Istri. Da počaste povelj-nika soške armade, generalnega polkov-nika pl. Borojeviča, so istrske občine Ba-ška, Materija, Kastav in Punat imenovala po njem po eno ulico, občina Volosko-Opatija pa trg v Voloski. Na dotično obve-stilo je odgovoril generalni polkovnik predsedniku deželne upravne komisije v Istri, dvornemu svetniku Lasciacu: Vaše blagorodje zahvaljujem najpriskrnejše za dobrotno obvestilo o počaščenju, katero so nekatera istrska mesta izkazala armadi ob Soči, ter Vas prosim, da blagovolite sporočiti občinskimi zastopstvom mojo naj-iskrenejšo zahvalo za njihovo domoljubno čustvovanje. Z iskrenim spoštovanjem beležim najvdanejši Borojevič g. r. s. r.

Kolonizacija. Veliko je število begun-cev, ki so se naselili na kmetih v občinah na Kranjskem in južnem Štajerskem, kjer pomagajo pri kmetijskih delih, s čemur so mnogo odpomogli občutnemu pomanjkanju kmetijskih delavskih moči. Mnogo je tudi takih beguncev, ki bi radi vzeli zemljišča v svrhu obdelovanja v zakup. Goriški dežel-ni odbor je staval c. kr. vladi glede posled-njih sledeče predloge: Ker je na južnem Štajerskem in na Kranjskem mnogo zemlje neoddelane, naj c. kr. vlada izposluje, da se ta zemlja da beguncem v najem. Begun-ci, ki so rešili svojo govejo živino, privede-edjo to poslednjo s seboj in kar bi je ne za-dostovalo, naj jo c. kr. vlada nadomesti s konji. Vlada naj poskrbi, da se tem begun-cem-kolonom da na razpolago potrebna množina gnojil. Za begunce, ki bi ne do-bili stanovanj v posameznih kmečkih hi-šah, naj bi se zgradile ločene barake v bli-žini posestva, ki ga vzamejo v najem. C. kr. poljedeljsko ministrstvo se je o tem predlogu zelo laskavo izrazilo. Pričakovat-i je, da bo ministrstvo notranjih stvari kot kompetentno mesto ugodno rešilo to vprašanje.

Podpore beguncem. Po dolgem priza-devanju se je posrečilo izposlovati od c. kr. vlade, da je dovolilo begunske podpore tu-di onim beguncem, ki stanujejo na južnem Štajerskem izven barak.

Begunske podpore in dne. Dosedaj je bilo v navadi, da so se zaslužki begun-cev pri kmetijskih in drugih delih odbivali od begunskih podpor. Na posredovanje goriškega deželnega glavarja se je posreči-le doseči vsaj to, da se le polovica zasluž-ka odbije od begunske podpore.

Predujmi občinam na Goriškem. Na predlog deželnega odbora z dne 12. okto-bra 1915 je dovolila c. kr. vlada občinam na Goriškem predujme na občinske nakla-de v skupnem znesku 168.800 K, ki se je porazdelil med posamezna županstva.

Iz Italije. Marij Gregorčič z Vrsnega pri Kobaridu, se je oglasil iz Italije, kamor je bil odpeljan. Z njim so tudi njegovi star-ši. Njegov naslov: Marij Gregorčič, pro-fugo, Offida, Via St. Agostino, scuole ele-mentari. Prov. Ascoli Piceno, Italia.

Gozd opustošili. V gozdu Antona Antonia v Rocolu pri Trstu so po-sekale razne osebe 110 dreves za drva ter ima lastnik 2000 K škode. Zaprli so 70 oseb in jih po zaslišanju zopet iz-pustili; proti vsem so uvedli kazensko postopanje.

Na Vipavskem je umrl 15. t. m. gosp. Franc Čigoj, posestnik, mnogoletni cer-kveni ključar, občinski odbornik, c. kr. ce-nilec itd. iz Solkana pri Gorici. Njegovi duši večni mir n pokoj!

Kringa v Istri, 7. novembra. Danes je mirno v Gospodu zaspal starosta župljanov Miho Prenc, vulgo Jurin, star 92 let. Vojak je bil nepretrgano 12 let. V vsem tem času je dobil samo en dopust za 16 dni. Iz Prage je prišel peš domov, porabil je osem dni. Samo čez noč je bil doma in potem takoj nazaj na noče. To je bila lju-bezen do rojstne hiše. Vojske v Italiji se je udeležil l. 1848., 1849. in 1859. Veliko je znal povedati o teh vojskah. Bil je živa zgodovina. Polentarje je imel vedno v že-lodcu. Dobro jih je poznal. Cerkvni klju-čar je bil 56 let. Bolan ni bil nikdar v svo-jem življenju. Do zadnje ure je bil zdrav. Umrli je brez vsake bolečine. Res, lahka in blažena smrt! Zmerno je vedno živel. Bila mu zemljica lahka! — 12. t. m. po dovršeni popoldanski službi božji so bile pete večer-nice za naše padle vojake in peti »Libera« pri katedralu. 13. t. m. v jutro se je pol-celi oficii, temu je sledil slovesni Requiem in absolutio pri katedralu. Ta je bil v ze-lenju, ki pomenja upanje na zopetno svi-denje s padlimi junaki. Slovesnosti se je

udeležilo veliko ljudi in šolska mladina. Večni pokoj padlim junakom! Oni so umrli, a njih junaštvo ostane potomcem v zgled. Slava jim!

Iz italijanskega ujetništva se je ogle-sila Marija Simčič. Nahaja se v Flejani št. 8 pošta Krmin-Dobrovo. Družina in Ka-tarina Lipicer je zdrava. Prosi sporočilo o sorodnikih Leopoldu in Milki.

Dnevne novice.

+ Zdravje našega cesarja. Dunaj, 16. novembra. (K. u.) Cesar kakor pri prejš-njih katarih še trdovratno kašlja, a dela kakor sicer. Danes je cesar zasljal knegi-njo Elizabeto Windischgrätz, višjega dvorjana kneza Montenuovo, generalna po-bočnika generalna polkovnika grofa Paara in barona Bolfrasa in ogrskega domobran-skega ministra Hazajia.

+ Posvetovanja avstrijskih škofov bodo te dni na Dunaju.

+ Kranjski deželni predsednik grof Attems se mudi te dni na Dunaju.

+ Zunanji minister baron Burian je 16. t. m. zvečer odpotoval iz Berlina.

+ V avstrijsko vojno posojilo se je že predložilo v subskripcijo. Rok za pod-pisovanje tega posojila je določen na čas od 20. novembra 1916 do 16. decembra 1916 in je tedaj jako kratek. V vojno po-sojilo je izdano tudi sedaj v dveh oblikah, in sicer v obliki 5½% vojnih zadolžnic po kurzu 92-50 odstotkov, povračljivih v 40 letih ter v obliki 5½% zakladnic po kurzu 96-50 odstotkov, povračljivih v 5 in pol letih, t. j. 1./VI. 1922. Prijave sprejema pod vsemi dovoljenimi ugodnostmi kranjs-ka deželna banka in podružnica Jadrans-ke banke v Ljubljani, ki dajeta tudi brez-plačno vsa potrebna pojasnila. — Podruž-nica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega za-voda za trgovino in obrt v Ljubljani javlja, da je med drugimi prejela sledeči predpri-javi na V. avstrijsko vojno posojilo: g. rav-natelj Jos. Luckmann, t. č. c. kr. nadporoč-nik, 20.000 K; g. Karol Luckmann, c. in kr. major, 20.000 K.

+ Podeljena je župnija Spodnji Tuhinj č. g. Ivanu Opeka, kaplanu v Komendi.

+ Posvetovanja Čehov na Dunaju in Pragi. Kakor poroča »Bohemia« z Dunaja, se je vršilo na Dunaju dne 15. t. m. po-svetovanje zastopnikov vseh čeških strank. Navzoči so bili: za mladočeški klub posl. prof. dr. Tobolka, za češke agrarce posl. dr. Udržal, za češke na-rodne socialce dr. Hübschmann, za češko kat. narodno stranko dr. Hruban, za neodvisne Čeha dr. Stranský. Na dnevnem redu je bilo vprašanje tvorbe enotnega češkega kluba v dr-žavnem zboru. Posvetovanja še niso za-ključena in se nadaljujejo v petek v Pragi. Kakor se poroča iz čeških krogov, je raz-položenje za ustanovitev enotnega češkega kluba ugodno.

— »Zarja« — Gradec. Vkljub vojski imamo vedar še toliko članov, da more društvo obstajati in izpolnjevati svojo na-logo: rešiti in vzdržati se do boljših časov. Občni zbor dne 11. novembra je izvolil sle-deči odbor: cand. phil. Dornik Ivan, pred-sednik; stud. phil. Poznič Bl., tajnik; cand. iur. Matelič Anton, blagajnik.

— Odlikovanja. C. kr. poročnik v rez. pri pešpolku št. 22. g. stud. phil. Jan-ko Golias je bil odlikovan z veliko sre-brno kolajno. — Odlikovan je Rudolf Klein-dienst, zavezen član katol. izobraževalne-ga društva na Brezjah. Pretečeno nedeljo je prejel hrabrostno srebrno svetinjo II. vrste za junaški čin v Galiciji. Čast mu!

Iz Mavčič. Iz ruskega ujetništva so se oglasili pogrešani naši fantje: Franc Zavrl, Mavčice 12, Janez Novak, Jama 24, Lovro Aljaž, Jama 9. Ujeti so bili 12. avgusta 1916. Vsi od 27. dom. p. Ujeti so bili pri Stanislavovu, Galicija. Sedaj so vsi trije v ruski tovarni. Tukaj je sedaj silno deževje. Sava je sedaj zelo narastla. Krompir ves zaplenjen. Dobili smo tudi že zaželeni karte za mast. Letos nas bodo tolažili aj-dovi žganci. Ozimina lepo kaže. Sladkorja nam manjka.

Umrli je na Reki magistratni urad-nik dr. Anton Šegota.

— Iz ruskega ujetništva piše svojim domačim Jernej Cundrč iz Gorij. Dela na nekem posestvu v Ermolovki z 12 drugimi Slovenci. Delajo v petek in svetek, vsak-danja hrana je nezabeljena kaša. Hrepeni po vrnitvi v domovino.

— Tovarno za umetni gnoj namera-vajo ustanoviti graške in druge banke v Fali ob Dravi v zvezi z elektrarno.

— Od raznih predmetov, ki so oble-žali na bojiščih in od onih predmetov, ki jih je imelo izven vojašnic nastanjeno mo-štvo, katero se je vrnilo (ranjeno) z boj-nega polja, se je zgubilo mnogo kosov vo-jaskih oblek in druge opreme na ta na-čin, da se jih je zavleklo v ozemlju zadaj za bojnim poljem. Taki obležali predmeti so se našli tudi po kolodvorih. Ker ima civilno prebivalstvo, kakor kaže izkušnja, veliko nagnjenje nakupovati take stvari za spomin, se mora v varstvo interesov vojaškega erarja paziti na to, da se taka zlo-raba prepreči, kakor tudi nato, da se ti predmeti za čete, ki odhajajo na bojišče, zbirajo in se jim dajo na razpolago. Tem povodom se opozarja na to, da se mora predmete, spadajoče k vojaški opravi, ka-kor obleko, opreme, odeje, daljnogleda, kolesa, orodje, posode, konjske opreme, sedla, puške, samokrese in pištole, sablje, municijo, ovoje od topniških izstrelkov itd. nemudoma oddati na najbližnje vojaško po-veljstvo ali najbližnje oblastvo (občinski urad, c. kr. okrajno glavarstvo, c. kr. po-licijsko ravnateljstvo) ali pa na najbližnjo orožniško postajo. Osebe, ki bi take pred-mete našle in jih oblastvu ne izročile, za-krive po vrednosti najdenega predmeta prestopke po § 461. kaz. zak. ali pa celo zločin po § 201. lit. c. kaz. zak. in bodo primerno kaznovane. Občinski uradi mo-rajo najdene predmete, ki so se jim izro-čili, takoj oddati najbližnjemu vojaškemu poveljstvu in proti osebam, ki bi se proti temu razglasu pregrešile, prijaviti kazen-ske ovadbe.

— Nesreča s šrapnelnim vžigalni-kom. Ivan Verbič, posestnikov sin iz Velike Ligojne pri Vrhniki, je prišel 9. t. m. s fronte na dopust in prinesel s seboj dva ruska šrapnelna vžigalnika. Pustil ju je ležati v hiši, kakor bi bila popolnoma nenevarna stvar. 13. t. m. se je lotil vžigal 9 letni Jožef Verbič in se z njima igral. Pri tem mu je padel en vžigalnik na tla in s strahovitim po-kom eksplodiral. Deček je dobil smrtno poškodbe ter je še tisti dan umrl, do-čim je bila njegova 11 letna sestra tež-ko poškodovana na glavi in desni nogi. Na oknih je popokalo 17 šip in 4 stekla na stenskih podobah.

— Slanina kot steklo. Ker je vsled pomanjkanja prepevadan iz Hrvaško izvoz posameznih živežnih potrebščin, zato iznajdejo posamezniki najorigi-nalneje načine, kako bi spravili čez mejo prepevane stvari. Tako so dne 14. t. m. zvečer odkrili v Zagrebu golju-fijo s slanino. Tega dne je opazil poli-cijski agent sumljiv sod na vozu tvr-dke Ornstein in Spitzer, ki je bil ozna-čen z »Eilguta« z naslovom »Glasfabrik Hrastnig, Steinbrücke«, z vsebino »ste-kleni odpadki«. Ko so ta sod odprli, so našli izmed ene vrste steklenih odpad-kov in slame 118 kg slanine, ki so jo zaplenili v korist mesta Zagreba, odpo-šiljateljci so pa bili obsojeni na 14 dni zapore in 200 K globe.

— Trg za sadje v Celovcu bo odslej nosil ime Cesarja Franca Jožefa trg. Trg za sadje v Celovcu v kratkem prelože.

— Kaj delajo trapiši. Dolge zimske noči se bližajo, v katerih se rado čita. Na-bavite si tedaj lepo mično knjižico: »Brat Gabriel Giraud in njegova ustanova v Raj-nenburg«, ki je za vsako družino zelo pri-poročljivo berilo. Dobi se v Ljubljani v Katoliški Bukvarni.

— Sod vina ukradli so neznani storilci gostilničarju Jožetu Kavčič v Idriji. Sod, v katerem je bilo 148 l vina, je ležal pred kletjo v Šturijah. Storilci so ga zvalili v Ajdovščino in pustili pred neko gostilno.

Ljubljanske novice.

Ij Društvo za podpisovanje V. vojnega posojila se snuje v Ljubljani. Namen društva bo propaganda za podpisovanje V. vojnega posojila.

Ij Desetletnica smrti pesnika Simona Gregorčiča dne 24. novembra bodo po vseh mestnih ljudskih šolah v Ljubljani primerno proslavili. Tako je sklenil 3. novembra mestni šolski svet.

Ij Iz srednješolske službe. Na lastno prošnjo je v pokojen profesor na II. drž. gimnaziji v Ljubljani Alojzij Vrbnik. Obenem je naučni minister pooblastil c. kr. deželni šolski svet, da profesorju Vrbniku v imenu naučnega ministrstva izreče priznanje za njegovo odlično mnogoletno službovanje.

Ij Odlikovani sta bili z bronasto častno svetinjo Rdečega križa za vojno dekoracijo strežnici garnizijske bolnice v Ljubljani Alojzija Novak in Ivana Kralj.

Ij Preselitev uradnih prostorov mestne aprovizacije. Ze dosedaj je bil na Poljanski cesti št. 13 (Jakilova, preje Koželjeva hiša), oddelek mestne aprovizacije, in sicer knjigovodstvo ter blagajna. Te dni pa se je začela preseljevati v isto hišo še ostala aprovizacija. Knjigovodstvo ter blagajna ostane še naprej v pritličju, v I. nadstropju pa se nastani I. in II. oddelek mestne aprovizacije. Preselil se je ter že uraduje I. oddelek (referent tržni nadzornik Ribnikar), dočim ostane še nekaj časa II. oddelek (referent računski ravnatelj Trdina) na magistratu. Na mestnem magistratu ostane tudi še tržno nadzorstvo, kjer ima del tega referata magistratni komisar Breskvar.

Ij Za mestni aprovizacijski fond za prehrano ubožnih rodbin so darovali: tovarnar in posestnik Karol Pollak 2000 K, tovarnar Maks Samassa 100 K in neimenovan ponovno 100 K.

Ij Gosp. Hans Hecking, uradnik Kranjske hranilnice, je daroval povodom sprejetja v ljubljansko občinsko zvezo 100 K za mestne uboge.

Ij Tretji božič na bojišču. Gospod ing. O. J. Pukl, ravnatelj tukajšnje kolinske tovarne kavinih primesi izročil je c. kr. deželnemu predsedništvu v prid božični akciji za kranjske vojake na bojišču veliko darilo 1000 K.

Ij Umrli so v Ljubljani: Silvestro Maro, pešec 113. laškega pešpolka, vojni ujetnik. — Anton Dodič, revident južne železnice, 47 let. — Alojzija Jogan, žena umirovljenega sluga finančnega ravnateljstva, 57 let. — Ana Selan, bivša kuharica, hiralca, 73 let. — Marija Franzot, vdova črkostavca, 31 let.

Ij Oddaja krompirja pri mestni aprovizaciji. Vsled popisovanja zaloga krompirja, ki se vrši po celi deželi od 10. t. m. naprej, pri katerem so zaposljeni tudi žitno-vojni komisariji, je zadnji teden prenehal dovoz krompirja v Ljubljano. Žitno-vojni zavod meni, da se bo drugi teden dovoz krompirja nemoteno nadaljeval. Pri oddaji krompirja prideta najpreje na vrsto še III. in VI. okraj, ki v drugič nista bila prišla na vrsto. Pozneje se bodo zopet vrstili drugi okraji, tako da bo še vsakdo lahko prišel do krompirja. Tudi gostilničarjem se bo kmalu oddajal krompir.

Ij Najdene stvari v času od 1. do 31. oktobra 1916: 1 črnousnjata denarnica z 7 K 52 v, 1 črnousnjata denarnica z 22 K, 1 črnousnjata denarnica z 10 K 41 v, 17 znamk in poštne listek, 1 črnousnjata podolgasta denarnica z 3 K 21 v in 1 par uhanov iz novega zlata, 1 črnousnjata denarnica z 5 K 32 v, 1 črnousnjata denarnica z 1 K 48 v, 1 črnousnjata denarnica z 4 K 64 v in drobnarije, 1 črnousnjata stara denarnica z 4 K 4 v, 1 poštni odrezek, pošljatelj K. Twers, Wachtmeister I. Kl. na 10 K, 3 medaljoni, 2 igli, 1 odrezek krušne karte, 1 črnousnjata denarnica z 2 zastavnima listkama, 1 karta za olje, 1 rjavousnjata denarnica z 18 K in različne drobnarije, 1 rjavousnjata denarnica z 6 K, ena svetinja in 1 vojni prstan, 1 temnousnjata denarnica z 4 K 8 v, 2 ključka, 1 legitim. karta Franc Šober, 1 rumenousnjata denarnica z 2 K 36 v, 1 usnjata damska torbica, 1 črnobaržunasta damska torbica, 1 denarnica z 4 K in drobnarije, 10kronski bankovec, 10kronski bankovec, 10kronski bankovec, 8 K v bankovcih, 100 K v bankovcih, 1 zlat ščipalnik, 1 zlat velik uhan, 1 srebrna zapestna ura s srebrno zapestnico, 1 srebrna vratna veržica, 1 nikelnasta zapestna ura z jermenom, 1 srebrna z zlatom obrobljena damska ura z jermenom, 1 srebrna damska ura, 1 srebrna športna veržica s kompasom, 1 svilen šerpa, 1 črna kratka pelerina, 1 papagaj (majhen), 1 skoraj nova vozna plaheta, 1 plaheta za komat z 10 luknjicami in znamko

Ny. S., 1 temno-modrosiv površnik, 1 škafala s valčic, 1 električna svetilka in 1 par rjavih rokavic, 1 cev za kolo in 1 »Gummimantel« za kolo, 1 rjav lovski pes, 1 polsvilena ruta, 1 črna boa z zanjko (Federboa).

Po svetu.

— Izložba hrvatsko narodne umetnosti v Monakovem. Zagrebška in petrinjska zadruga za ohranitev narodne umetnosti je priredila izložbo narodnega blaga v Monakovem. Bavarski listi izredno hvalijo hrvatsko narodno umetnost in umetniško nadarjenost hrvatskega naroda.

Praška veleizdajalska sodna obravnava. Pred dvema dnevnoma se je pričela pred dunajskim domobranskim divizijskim sodiščem glavna sodna obravnava in sicer proti Ivanu Hajek, uredniku »Časa«, Cirilu Dušek, uredniku »Časa«; Bohumilu Mares, slugi; Alojziju Linhart, soprogi slikarja; Jaroslavu Kabrle, abs. pravniku; Mariji Sychrava, bankovni uradnici; dijaku Vladimiru Karlu Hermannu; dr. Frančišku Soukup, odvetniku in drž. poslancu; Ani Beneš, profesorji soprogi; Vaclavu Olič, vpokojenemu dvornemu svetniku; vsi iz Prage.

Samoumor v cerkvi sv. Petra v Rimu. Pred kipom apostola Petra v sv. Petra cerkvi v Rimu se je ustrelil mlad Srb. Bil je takoj mrtev. Cerkev so zaprli in jo nanovo posvetili.

Nova vojna iznajdba. Američan C. A. Barnes je izumil svetilni aparat, ki ga letalec vrže nad bojišče in tako razsvetli dotični kos zemlje. Aparat ima zgoraj razpet dežnik, na sredi pa 40 strelnih cevi, ki se med padanjem avtomatično prožijo ter branijo sovražnemu letalcu, da bi se približal.

O novih francoskih topovih, ki so prvič sodelovali ob napadu na fort Vaux dne 1. novembra, poroča »Corriere della Sera«: Ti topovi so največjega kalibra in imajo neki izreden učinek. Poročilo pravi, da razpolagajo sedaj zavezniki z novo težko artiljerijo, ki prekaša sovražno.

Angleška jeklena čelada. Glasom spisa v »Daily Chronicle« sestoji jeklena čepica iz mehke čepice in prave čelade. Čepica je opremljena krog in krog z votlimi gumbi iz gumija ter je podložena s klobučeyino in vato. Na to čepico pride jeklena čelada, vmesni prostor omogočuje ventilacijo. Čelada je iz manganskega jekla ter tehtaja približno 0.9 kg. Čelada je neki neprodorna, za kroglo iz Webleyove pištole na daljavo 5 m, nove čelade pa celo za šrapnelske krogle. Da se čelada ne svetlika, je površina hrapava. Pritrjuje se z jermenom pod brado. Rob je top, da vojaki v tesnih strelskih jarkih drug drugega ne ranijo. Čelada je tako ploščata kakor le mogoče.

Povišanje cen železu. Listi poročajo, da sprejemajo železarne naročila le na celotni dobavni rok. Cene železu v palicah znašajo že 35 K, dočim so znašale pred vojno samo 18 do 19 K.

Prerokovanje se je izpolnilo. Na koncu 18. stoletja je živel v Ukrajini zaporoški kozak Vernyhora, ki je slul kakor prerok. Njegovo napovedovanje je dal napisati korsunski župan Suhodolski in do današnjega dne je krožilo kozakovo prerokovanje med Poljaki v Ukrajini. Med drugim je prerokoval tudi to: Ko bo Turke napojil konje v Dnjestr, bo Poljska osvobodjena. To prerokovanje se izpolnjuje. Turki se kot naši zavezniki bojujejo na Dnjestr in novo poljsko kraljestvo je bilo ravnokar razglašeno.

Morska zver. Z Visa se poroča, da je vrglo morje na njihovo obal morsko zver, ki spada v vrsto kitov. Dolga je 7 m in pol, a debela 4 m. Najbrže je bila ubita od mine. Iz njenega sala so dobili tri stote olja.

Pivo v vojski. »Kvas« piše: Kakšno vlogo igra pivo v vojski, je malokomu znano. To vlogo pa igra pivo vsekakor le v vojski osrednjih velesil, kjer je odprava piva na fronti organizirana. Za nemško armado je uprava odprave izročena nekemu dr. Maksu Steinu, ki je nedavno tega obiskal Ameriko in je v Novem Jorku v tej zadevi takole govoril: Slednji dan se pripelje našim vojakom na bojnem polju na Ruskem Nemškem in na Balkanu poldrugi milijon litrov piva. Za preprostega Američana je nerazumljivo, da nemška vlada žrtvuje milijone dolarjev za pivo armadam na frontah, in da se poslužuje za odpravo piva na bojišče vseh modernih prevoznih sredstev. V Ameriki smatrajo pivo seveda za potraten predmet, nikakor pa ne mi, pri nas velja pivo za nekaj, brez česar bi zdravje naših vojakov veliko trpelo. Dokler nisem prišel v Ameriko, nisem poznal vzroka za te nazore Američanov, ali sedaj sem prišel stvari na dno. Posetil sem tukajšnje gostilnice in videl v njih samo moške, ki se gtoje v »baru« medsebojno »traktirajo« in smatrajo pitje bolj

za kupčijo kakor za zabavo. V ameriških gostilnicah ni videti ženskih, k večjemu najdeš tu take, ki niso več na dobrem glasu. V Nemčiji je to čisto kaj drugega. Tu sedijo in pijejo pivo in jedo v kavarnah cele družine. Okoli Verduna vojskujoča se armada je z Brani-borskega, Badenskega in Porenja, torej iz dežel, kjer se popije menda precej več piva in vina kakor kjerkoli na svetu. Iz tega se da posneti, ali zmerno uživanje piva in vina uničuje zdravje narodovo, ali trpi vsled teh pijač njegova sila in srčnost. Avstrijskim četam je bilo pivo v začetku vojske ostro prepovedano. Po bojih v Karpatih je bilo zanje pivo naravnost uvedeno. V vrstah nam sovražnega sporazuma niso Rusi, v katerih je pivo, kakor znano, prepovedano, tiste hrabre čete, temuč Francozi so, ki so se najbolj junško držali, in kateri so vajeni piti svoje vino kakor mi Nemci svoje pivo. Ni moj namen pobijati abstinenco gibanje, ali med nazori, kakršnega imamo mi na evropski celine in med onimi, ki vladajo v Ameriki, je velika razlika. Jaz tako mislim, da Nemci, ki pijejo svoje pivo, in Francozi, ki srkajo svoje sladko vince, nikakor niso nezumni, dočim so Rusi, ki so vajeni na svojo vodko, ki jim je sedaj prepovedana, in srebajo namesto nje »varniš«, po mojih mislih nezumni. V Ameriki bi proglasili vse te narode za nezmerne in nemara samo Turke za zmerne, ker ne pijejo ne piva in ne vina. Soglašam in se strinjam z nazori medicinskega društva v Franciji, ki svari pred silnim alkoholnim uživanjem, a priporoča zmerno uživanje vina, piva in jabolčnika. In to smatramo mi na evropski celine za pravo abstinenco reformo.

Prevara. Pod naslovom: »Škandalček na Boulevardih« popisuje pariški »Excelsior« naslednji dogodek: Nedavno tega se je pojavil nenavaden neznanec v večernem živahnem vrvenju in drvenju na Boulevardih ter obudil splošno pozornost med občinstvom. »Kdo je neki«, je povpraševalo mlado in staro — »ta gospod s svojo orjaško postavo, ponosito hojo, v vojaški bluzi, tako bogato opremljeni, v tesnih hlačah s širokim rdečim trakom. Kako lepo mu pristaja čepica, okrašena s srebrno lovorjevo vejico! Nihče ni mogel dati odgovora na to aktualno vprašanje, nihče ni mogel zadovoljiti splošne radovednosti. »To mora biti Srb«, so trdili eni. — »Kakšen Srb! To je Rus«, so ugovarjali drugi. »Črnogorec!« »Portugalec!« — Drugi so bili zopet prepričani, da je to »živa reklama« kinematografskega podjetja. Navsezadnje se je pridružil k radovednejšem neki »dobro informirani« gospod, eden tistih, katere vedno in povsod lahko srečaš. Rekel je odločno: »To je ogleduh, preoblečen v uniformo naših naselbinskih čet. Treba ga je takoj spraviti na varno!« To je učinkovalo — ko bi trenil, plane množica na »častnika«, pred kratkim še občudovanega, ki bi bil skoraj plačal ta prizor s svojim mladim življenjem, da ni prihitela policija, ki ga je potem odpeljala na bližnji komisariat. »Kdo ste?« — ga je resno vprašal uradnik. »Gospod komisar«, je odgovoril nesrečnik, še ves prestrašen po tem, kar se mu je bilo pripetilo, »jaz sem vratar v palači miru v Hagu, imam ravno dopust, pa sem prišel, da si ogledam Pariz.« Kmalu se je izkazala resnica njegovih besed. Komisar ga je nemudoma izpustil iz preiskovalnega zapora, a svetoval mu je, naj se v prihodnje ne kaže po pariških ulicah v paradni uniformi, če se noče podajati v nevarnost, da ga ne doleti spet enaka neprilika.

Naročajte „Slovenca“!

Svetovna vojna in družina.

Mnogovrstna je škoda, ki jo povzroča že tretje leto trajajoča svetovna vojna na najrazličnejših popriših človeške družbe. Najobčutnejša pa je morda škoda, ki jo dolgotrajna vojna prizadeva temeljni stani vsake države — družini. Svetovna vojna je omajala družino v njenih temeljih in v tem dejstvu tiče za državo in prebivalstvo najtežje nevarnosti za bodočnost. V najlastnejšem interesu vsake države je tedaj, da kolikor mogoče štiti družino pred škodljivimi vplivi svetovne vojne ter jo najodločneje podpira v njenem boju za njeno nedotakljivost in ohrano. Da se to ni vselej zgodilo v zadostni meri, nam jasno govore domalega vse gospodarske odredbe in naredbe o živilih, ki so izšle tekom vojne. Te odredbe in naredbe so mnogokrat take, da naravnost otežujejo eksistenčni boj družine, in to na korist krogom, ki niso navezani na družinsko ognjišče.

Tu se bomo pečali predvsem z nevarnostmi in škodami, ki izvirajo iz vojne kot take za obstoj družine. Prvič: Družinski

pogovarji so bili vpoklicani in se še vklicujejo v vojno službo — domovina jih neobhodno potrebuje. S tem pa izgubljajo družine svoje voditelje in v večini slučajev tudi svoje hranitelje. Na tisoče družin je na ta način izpostavljenih viharjem življenja — brez krmila in brez vesel. To velja posebno tam, kjer je družinski oče padel na bojišču ali drugače postal žrtev vojne. Ako taki družini umre še mati, kar se žal le pre pogostokrat dogaja, — potem je družina razbita in otroci-sirote so kakor iz gnezda vrženi negodni mladiči izročeni na milost in nemilost trdi usodi.

Pač je država pravočasno mislila na družine in jim zagotovila svojo pomoč v eksistenčnem boju. Toda ta pomoč je v mnogih slučajih docela nezadostna, in to zlasti ob današnjih dragih časih. Le prevečkrat je mati prisiljena, da si dobi dela in zaslužka izven hiše in se tako obrani največji bedi. Njena odsotnost je nov vzrok za propadanje domu in družine. Otroci in drugi člani družine nimajo doma več nobenega reda, otroci vrhu tega nobenega nadzorstva. Kaj čuda, če gre v taki družini vse narobe, če razpadajo družinske vezi kakor preperle niti. Očeta se posebno mlajši otroci komaj še spominjajo — saj ga v dveh letih morda niso nobenkrat videli; večji otroci so si dobili zaslužek, postali objestni, samosvoji in mrzli do doma in staršev; marsikje je mož tudi za ženo postal tujec — navadila se je živeti brez njega, odvadila se moške nadoblasti. Drugodi je stopilo med zakonca še kaj hujšega — krivda, ki se ne da izbriati ne pozabiti.

Pa še od druge strani je doletela poguba na tisoče in tisoče naših družin: beg z doma pred sovražnikom — mnogokrat celo nepotreben, prezgoden beg. Ne da se povedati, kako razdejaje je povzročilo begunstvo v družinskih razmerah. Saj kjer ima družina še svoj skupni stari dom, ima v tem še vkljub vsemu močno medsebojno vez, a družina brez domu, brez lastnega ognjišča? Pa mnogokje niti družinski člani niso ostali skupaj, marveč jih je vojna vihrala, jih je begunska usoda raznesla in raztepla na vse strani, da niti drug za drugega ne vedo. Koliko družin je tako za vedno nehalo biti, nam bo povedala statistika po vojni.

Svetovna vojna posega res na globoko in na široko in nikomur ne prizanaša; neusmiljeno ruši tudi najsvetejšo, temeljno ustanovo vsega državnega reda in pravdnosti: družino. Te rane bo mogla Evropa zaceliti edino-le s pomočjo krščanstva, ki uči družine nadnaravne, brezpogojne, neminljive medsebojne ljubezni, pa naj so časi zli ali dobri, ki uči samozatajevanja in medsebojnega odpuščanja. In potrpeti in odpustiti bo treba po vojni v večini družin veliko in veliko, ako naj se zopet sklenejo družinske vezi in stitostiči rešijo neznanega življenja v večnem prepiru in sovraštvu z najbližjimi osebami, oziroma rešijo grenkega osamljenja. Zato je pravi prijatelj ljudstva in države le tisti, ki želi in dela za razširjenje krščanskih načel, za veljavo katoliške vere v vsem javnem in zasebnem življenju.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.
Berolin, 16. nov. Veliki glavni stan:

Bojna črta kraljeviča Rupreta Bavarskega.

V boju z ročnimi granatami so se izjalovili delni sunki Angležev na cesti Mailly Sere kakor tudi vzhodno in jugovzhodno Beaumonta.

V našem ognju so se zrušili močnejši napadi na Grandcourt.

V trdem boju za hiše smo iztrgali Francozom vzhodni del Saillisa. Hanoverski fuzilski polk št. 73 je zvečer vzel z naskokom francoske jarke na severnem robu gozda St. Pierre-Vaast. Naši so ujeli 8 častnikov in 324 mož in zaplenili 5 strojnih pušk.

Med večeršnjimi boji v odseku Ablaincourt-Pressoire se črte na obeh straneh niso izpremenile.

Vsled napada sovražnih letalcev na Ostende je bilo 39 žrtev Belgijcev. Da vrnemo, ker so metali bombe na mirne lorenške kraje, smo v zadnjih dneh obstreljevali Nancy z zemlje in metali v mesto iz zrak bomba.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Topniški boji na zahodu.

Švicarski listi poročajo, da se vrše na Francoskem izredno ljuti topniški boji. Novi francoski velikanski topovi najtežjega kalibra, ki so prvič nastopili 1. novembra proti utrdbi Vaux, grome z vso silo. Na desetstose granat pada v nemške postojanke. Tudi Nemci so pričeli zopet obstreljevati Vaux in Douaumont. Ljut artiljerijski ogenj se vrši tudi na Hartmannsweilerkopfu.

Napad na Brügge in Ostende.

Berlin, 16. novembra. Wolff javlja:

Dne 15. novembra zjutraj so metali sovražni letalci bombe na Brügge in Ostende. Ladje in naprave mornarice niso bile poškodovane.

Eskimi v Vogezih.
Rotterdam, 16. novembra. Iz Londona se poroča: Na francosko fronto v Vogezih so došli Eskimi, ki imajo s seboj pse in sani.

Pariz v temi.
Pariz, 17. nov. (K. u.) »Temps« javlja: Ker primanjkuje plina, so v temi tudi kraji pariške okolice.

Francoski socialisti za neodvisno Poljsko.
Geni, 16. novembra. Del francoskih socialističnih poslancev je predlagal, naj Francija vse ukrene, da se bo Poljska zopet uvrstila med neodvisne države.

Boji v Macedoniji.

BOLGARSKI URADNO POROČILO.
Sofija, 16. novembra. Na bitoljski ravlini je sovražnik po včerajšnjih brezuspešnih napadih s slabimi silami pehote napredoval; vse napade smo odbili s streljanjem. V ovinku Črne se je ljuti boj cel dan nadaljeval. S protinapadom smo vrgli sovražnika, kateremu se je posrečilo, da se je začasno polastil višine 1212 severno vasi Cegel. Na bojni črti Moglene smo odbili lahke sovražne napade. Izjalovila sta se dva sovražna poizkusa napasti naše prednje postojanke jugozahodno Dojrana. Na vznožju Belašice Planine in pri bojni črti pri Strumi običajno streljanje s topovi. Na egejski obali mirno.

NEMŠKO URADNO POROČILO.
Berlin, 16. nov. Veliki galvni stan: Zasedli smo pripravljene nove postojanke v odseku Črne. Pri Strumi praske poizvedovalnih čet. Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Francosko balkansko poročilo.
15. novembra zvečer. Po kratkih odmorih so se pričeli besni boji pri Črni. Napad Srbov se je razvil od 13. na 14. t. m.; naši zavezniki so zopet pridobili uspehe. Nemci in Bolgari so se umaknili na robove višine 1212 severnovzhodno Irena. Srbske sile, ki so vzele vas Cegel, pritiskajo na nje. Severno Velegasela napreduje zmagoviti pohod francoskih in srbskih čet proti Tepavcam. Boj se je razširil zahodno Črne do Kepali. Po dodatnih obvestilih smo ujeli 11. in 12. v ovinku Črne nad 2200 mož; prišteti moramo tem približno 1000 novih ujetnikov, ki smo jih ujeli 13. in 14. t. m. Med njimi je 300 Nemcev, nemških častnikov je tudi več ujetih.

Pri Bitolju.
»Az Est« poroča iz bolgarskega glavnega stana: V obeh odsekih zahodne macedonske boje črte divjajo požnevi in ponoči ljuti boji, katerih se ideležejuje tudi nove sovražne čete. Bitolj ni v nevarnosti. Usoda mesta ni zavisna od malih krajnih uspehov.

Prezgodnje veselje Srbov.
Sofija, 16. novembra. Srbi so zavzetje Bitolja smatrali za tako gotovo, da so že izdelali načrt za posvetitev Bitolja za no-

vo srbsko glavno mesto. Ob 10. uri dopoldne bi naj bila parada srbskih polkov pred prestolonaslednikom Aleksandrom. Ob 4. uri popoldne je bil določen slavnostni obed, katerega naj bi se udeležili vsi v mestu navzoči člani skupščine. Za parado so se že vezbali in je bila vojakom priporočena največja skrb.

Venizelove čete pred Bitoljem.
Geni, 16. novembra. Iz Soluna se poroča: 4500 mož čet provizorične vlade je odšlo pred Bitolj, da ojačijo srbske čete. Venizelos, Sarraill in francoski vojni minister so prej pregledali moštvo.

Venizelos kliče pod orožje.
Ženeva, 16. nov. Venizelos je na Kreti vpoklical štiri nove starostne razrede rezervistov.

Razna poročila.

Predlog za splošno prehrano ljudstva v Nemčiji.

Monakovo, 16. novembra. Južnonemški socijalni demokrati zahtevajo za celo državo splošno prehrano ljudstva na podlagi državnih zakonov. Tozadevni predlog na državnega kanclerja je bil včeraj izročen potom monakovskega magistrata.

Napetost med Rusijo in Angleško.
Amsterdam, 16. novembra. Nevtralnno časopisje zelo podrobno razmotriva o očitni napetosti med Rusijo in zahodnimi silami. Angleška deluje v Petrogradu z vso silo na to, da bi vrgle Stürmerja, mesto katerega bi bil za ministrskega predsednika imenovan Protopopov.

Newyorški borzijanci nezadovoljni z Wilsonom.

Rotterdam. Poročilo, da bo Wilson v kratkem nastopil za mir, je povzročilo, da so padli papirji na newyorški borzi.

Nove zmede v Mehiki.
Milan, 16. nov. (K. u.) »Secolo« piše, da diplomatična poročila opisujejo položaj v Mehiki kot zelo resen. Glavno mesto je ogroženo tudi od vzhoda od 40.000 mož pod poveljstvom generalov Zapata, Robles in Diaz. General Caranza je pobegnil v Queretaro in se bo najbrže popolnoma odtegnil boju, ker so se njegove čete uprle. Poveljnik ameriških čet je svoji vladi poročal o nevarnosti, ki preti ameriškim državljanom v Mehiki od revolucionarnih čet. Skoro gotovo bo Amerika nastopila z orožjem.

Kanada prepovedala Hearstovo časopisje.

New York, 8. nov. (K. u.) (Zakasnelo.) Iz Ottawe se javlja: V Kanadi so prepovedali širiti Hearstove časopise. Zagrozili so, da bo močno kaznovan, kdor bo po 11. novembru prepovedane časopise čital.

Napad letalcev na Kairo.
Kairo, 17. nov. (K. u.) Med osebam, ki so bile ranjene povodom zračnega napada, je umrlo 7 oseb, med njimi 2 Evropejca. V celoti je umrlo 21 oseb.

Smrtna obsodba egipčanskega sultana.
Beirut. (Kor. ur.) Tukajšni listi so objavili uradno poročilo vrhovnega po-

veljstva četrte armade, da je obsodilo vojno sodišče v Aleppu na smrt Husajna Kamela pašo, ker se je proglasil kedom in sultanom v Egiptu in ker je izročil del turškega cesarstva tujemu gospodstvu.

Pogreb blagopokojnega gospoda

Milana Drahsler-ja

se bode vršil v soboto dne 18. novembra 1916 ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče istotam.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Išče se v gospodinjstvu, kubanju itd. po polnoma izvežbana gospodična iz ugledne hiše za boljšo osebo (pr. dr. pos.). Ponudbe na upravo lista pod šte. 2671.

Važno

za ljudi, ki imajo sorodnike v Ameriki!

Kdor hoče stopiti v dotiko s sorodniki v Ameriki in dobiti od njih denarne podpore in pisma, naj spiše kratko pismo v nemščini, v katerem naj popiše samo svoje rodbinske zadeve in ne omenja ničesar o politiki ali vojski. Na posebnem zavitku naj zapiše naslov svojih sorodnikov v Ameriki, pismo pa vtakne v drug zavitek, na katerega naj poleg svojega natančnega naslova razločno zapiše tale naslov: Henry C. Zaro, Bankier per Adresse Dresdner Bank, Berlin W. 8.

Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podpor-nega društva v Ljubljani javlja tužno vest, da je njegov mnogoletni pravi član, gospod

Milan Drahsler

vodja podružnice Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

danes mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v soboto 18. t. m. ob 4. uri popoldne na pokopališče k Sv. Krištofu.

Dragi pokojnik se priporoča v blag spomin!

LJUBLJANA, dne 14. novembra 1916.

Hiša

s sadnim vrtom in eno njivo je naprodaj v Ribnici št. 44. Natančni pogoji se izvedo pri gosp. MARIJI VOVK v Ribnici št. 29. Dolenj.

HLAPEC

ki zna orati, sejati in je vajen samostojno opravljati kmetijska dela na posestvu brez gospodarske navzočnosti se sprejme takoj proti dobri plači in vsei preskrbi. Kje pove upravnistvo »Slovenca«. 2684

Izurjen prodajalec

zmožen obeh deželnih jezikov, se išče za neko en gros-trgovino za galanterijsko in norimbersko blago. — Ponudbe pod izurjen prodajalec na upravo lista. 2703

Učenka

se sprejme v trgovino z mešamin blagom — Leopold Knez, Krško. 273

„Naš Gospod!“ zbranih pridig I. del: za nedelje in praznike celega leta, II. del: pri-ložnostne pridige. Spisal F. S. Segula. Zniž. cena 6 K, lepo vezano 8 K (s p. povz.). Naročila na: Uprav. »Novi pridigar«, Pragersko (Sta-jersko). Temeljito in zelo lahko porabno! Ne kupujte tuje šare! —

Pri graščini v Ribnici

(Dolenjsko) je naprodaj: 2695

250 grmičev ribezija,
100 grmičev agrasa in
500 sadik zelenike
(pušpana). Cene po dogovoru.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni ofroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

Se dobi v vseh lekarnah & K.M.

Jadranska banka :: podružnica Ljubljana

sprejema kot oficijelno mesto

2703

prijave na V. davka prosto avstrijsko vojno posojilo

pod vsemi zakonito dovoljenimi ugodnostmi.

Rok za subskripcijo od 20. novembra t. l. do 16. decembra t. l.

PROSPEKT.

Peto avstrijsko vojno posojilo.

Davka prosti 5 $\frac{1}{2}$ %ni amortizacijski državni zajem in davka proste 5 $\frac{1}{2}$ %ne zakladnice.

Razglas.

Po cesarskem ukazu z dne 4. avgusta 1914, drž. zak. št. 20 in z dne 28. junija 1916, drž. zak. št. 200 zadevajoč izvršitev kreditnih operacij v svrhu plačila stroškov za izvanredne vojaške priprave povodom vojskih spletk in za pokritje iz državnih dohodkov upravnih let 1914—15 in 1915—16 nepokritih državnih izdatkov teh upravnih let, se izda kot

peto avstrijsko vojno posojilo

I. štiridesetletni davka prosti 5 $\frac{1}{2}$ %ni amortizacijski zajem in II. davka proste 5 $\frac{1}{2}$ %ne, dne 1. junija 1922 vračljive zakladnice.

Skupni iznos posojila se bode določil na podlagi uspeha, katerega bode imela javna subskripcija.

I.

Davka prosti 5 $\frac{1}{2}$ %ni amortizacijski državni zajem je razdeljen v serije po 5.000.000 K in se izdaja v kosih po 50, 100, 200, 1000, 2000, 10 tisoč in 20 tisoč K. Datirani so kosi z dnem 20. novembra 1916, imajo vtisnjen posnetek podpisa c. kr. finančnega ministra in protipodpisa predsednika in enega člana državnozborske kontrolne komisije za državne dolge. Izdani so v nemškem jeziku, bistvena vsebina pa je dodana tudi v deželni jezik.

Zadolžnice se glase na imetnika, se obrestujejo po 5 $\frac{1}{2}$ % letno. Obresti od 20. do 30. nov. se izplačajo pri obračunu; nadalje se bodo izplačevale obresti od kosov po 100, 200, 1000, 2000, 10 tisoč in 20 tisoč kron v polletnih obrokih dne 1. junija in 1. decembra vsakega leta po dospelosti, obresti od kosov po 50 kron v celoletnih obrokih dne 1. decembra vsakega leta po dospelosti. Zadolžnice so opremljene z 29 kuponov, kojih prvi zapade 1. jun. 1917, in s talonom, s katerim se svoečasno pri blagajni državnih dolgov morejo prejeti nadaljnji kuponi, ne da bi se za iste zahtevalo kake stroške ali pristojbine. Kosi po 50 K imajo 14 kuponov, katerih prvi zapade 1. dec. 1917.

Zajem bode vrnjen v nominalni vrednosti in poravnani v letih 1922 do 1956 potem zrebanj, za koje so se določile približno enako povračilo obresti in kapitala vsebujoče anuitete. Zrebanje se vrši po serijah (5.000.000 K) decembra vsakega leta, prvo zrebanje v decembru 1921; izplačilo se izvrši 1. junija, ki sledi zrebanju. Izrebanje serije se bode vsako leto kmalu po zrebanju razglasilo zajedno z znamenkom onih serij, iz katerih bi bili razvidni zastanki.

Obrestovanje v povračilo zapadlih državnih zadolžnic prestane z onim dnem, ko zapade glavnica.

C. kr. finančnemu ministru je pridržana pravica, da od 1. junija 1926 začne zrebanja vsakokrat ojači ali pa še neporavnani znesek zajma izplača brez zrebanja, pri čemur se mu je pa držati trimesečnega odpovednega roka. Odpoved je prijaviti v uradnem listu »Wiener Zeitung«.

Izplačevanje obresti in povračilo glavnice državnih zadolžnic se izvršuje brez vsakega davčnega, pristojbinskega ali drugega odbitka proti temu, da se dospel obrestni kuponi, ozir. državne zadolžnice izročijo c. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju. Obrestni kuponi zastarajo v šestih letih, izrebanje ali odpovedane zadolžnice v 30 letih, računano od dospelostnega roka.

Promet z davka prostim 5 $\frac{1}{2}$ %nim amortizacijskim državnim zajmom ni podvržen efektivno-prometnemu davku.

II.

Davka proste 5 $\frac{1}{2}$ %ne zakladnice se glase na imetnika in so izdane v kosih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 kron; datirani so z dnem 20. novembra leta 1916 in imajo vtisnjen posnetek podpisa c. kr. finančnega ministra in protipodpisa predsednika in enega člana državnozborske komisije za državne dolge. Izdani so v nemškem jeziku, bistven obseg vsebine je dodan tudi v deželni jezik. Državne zakladnice se obrestujejo letno po 5 $\frac{1}{2}$ %. Obresti od 20. do 30. novembra se izplačajo pri obračunu; nadaljnje obresti se bodo izplačevale v polletnih obrokih se pa vrne dne 1. junija 1922. Kosi so opremljeni z 11 kuponov, kojih prvi zapade dne 1. junija in 1. decembra vsakega leta po dospelosti, znesek državnih zakladnic 1. junija 1917; izplačevanje obresti in povračilo glavnice se izvrši brez davčnega, pristojbinskega ali kakega drugega odbitka proti temu, da se dospel obrestni kuponi, ozir. zakladnice izročijo c. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju.

Zahteve iz zakladnic glede obresti v 6 letih, glede glavnice v 30 letih, računano od dospelostnega roka.

Promet s 5 $\frac{1}{2}$ %nimi zakladnicami ni podvržen efektivno-prometnemu davku.

Dunaj, dne 17. novembra 1916.

C. kr. finančni minister.

Vabilo na subskripcijo.

Subskripcija se začne 20. nov. 1916 in se zaključi v soboto 16. dec. 1916 ob 12. uri opoldne.

Podpisovanja sprejemajo sledeča mesta:

C. kr. pošto hranilnični urad na Dunaju in vse njegove nabiralnice (c. kr. poštni uradi), vse državne blagajne in davčni uradi, Avstro-Ogrska banka glavni zavod na Dunaju in njene podružnice v Avstriji, v Bosni in Hercegovini, in njeni ekspozituri v Lublinu in Belgradu, dalje:

Anglo-avstrijska banka, Dunaj,
Dunajsko bančno društvo, Dunaj,
C. kr. pri splošni zemljiški kreditni zavod, Dunaj,
C. kr. pri avstr. kreditni zavod za trgovino in obrt, Dunaj,
Osrednja banka nemških hranilnic, Dunaj,
Splošna depozitna banka, Dunaj,
Nizje-avstr. eskomptna družba, Dunaj,
C. kr. priv. banka avstr. dežel, Dunaj,
Banka S. M. pl. Reischold, Dunaj,
Union-banka, Dunaj,
Jadranska banka, Trst,
C. kr. priv. splošna prometna banka, Dunaj,
Banca Commerciale Triestina, Trst,
Banka za Tirolsko in Predarlško, Inomost,
Banka za Gornjo Avstrijo in Solnograško, Linz,
C. kr. priv. banka in menjalniška družba »Merkur«, Dunaj,
Češka eskomptna banka, Praga,
Bieleško-Bialska eskomptna in menjalniška banka, Biele,
Češka eskomptna banka, Praga,

Češka industrijska banka, Praga,
C. kr. priv. češka Union-banka, Praga,
Gališka banka za trgovino in obrt, Krakov,
Industrijska banka za kraljestvo Galicijo in Vladimirijo, z veliko vojvodino Krakov,
Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana,
Banca Commerciale Triestina, Trst,
Deželna banka kraljestva Galicije in Vladimirije z veliko vojvodino Krakov,
Kmetijsko-kreditna banka za Češko, Praga,
C. kr. priv. moravska eskomptna banka, Brno,
Moravsko-Ostrovska trgovska in obrtna banka, Moravska-Ostrova,
Avstr. industrijska in trgovska banka, Dunaj,
Dunajska komercialna banka, Dunaj,
C. kr. priv. štajerska eskomptna banka, Gradec,
Osrednja banka čeških hranilnic, Praga,
Dunajska lombardna in eskomptna banka, Dunaj,
Živnostenska banka, Praga,
in pri njih tuzemskih podružnicah ob uradnih urah, običajnih pri vsaki posredovalnici.

Podpisovanja se morejo vršiti tudi s pomočjo drugih avst. bank, hranilnic, zavarovalnih zavodov, zaseb. bankirjev, kreditnih zavodov, itd., itd.

Za podpisovanje veljajo naslednja določila:

1. Subskripcijski kurz znaša za štiridesetletno davka prosto 5 $\frac{1}{2}$ %no amortizacijsko posojilo 9250%, za davka proste 5 $\frac{1}{2}$ %ne, dne 1. junija 1922 vračljive zakladnice 9950%.
2. Podpisovanje se vrši na temelju zglednih obrazcev, ki se dōbe brezplačno pri predoznačenih mestih. Subskripcija je mogoča tudi pismeno in sicer v tej obliki: „Na podlagi razglašanih pogojev se naročujem na Nom. K. petega vojnega posojila (štiridesetletnem 5 $\frac{1}{2}$ % amortizacijskem državnem posojilu) (davka prostih 5 $\frac{1}{2}$ %, dne 1. junija 1922 vračljivih zakladnicah ter se zavezujem glede sprejetja in plačila v smislu dodelitve. Obenem vplačam znesek K.“
3. Vsaki subskripcijski posredovalnici je pridržano poverilo, da določi po svojem prevdanku visokost zneska vsake posamezne dodelitve.
4. Dodelitev se izvrši čimprej mogoče po končani subskripciji in se znanovaleci o tem obveste.
5. Nabavno ceno je pri subskripciji zneskov do K 200— plačati v polnem iznosu takoj pri prijavi. Ako znaša subskribirani znesek več kot K 200—, je plačati 10% takoj pri prijavi, dne 16. januarja 1917 in dne 16. februarja 1917 po 30%, dne 16. marca 1917 25%, in dne 16. aprila 1917 ostanek do polne vsote.
6. Ker teko obresti od kuponov od 1. decembra 1916, izplačale se bodo znanovalecem za poprej vplačane zneske 5 $\frac{1}{2}$ % obresti od kosov od dneva vplačila do 30. novembra 1916. Pri plačilih po 1. decembru 1916 mora znanovalec plačati obresti od 1. decembra 1916 do plačilnega dne.
7. Priglasila na gotove oddelke posojila se morejo vpoštovati le v toliko, kolikor se more po mnenju posredovalnice spraviti v sklad z interesi drugih znanovalecev.
8. Zadolžnice se morajo dvigniti pri onih mestih, kjer je bila izvršena subskripcija.
9. Do tedaj, da se izdelajo prave obveznice, prejmo znanovaleci interimske liste, kateri se jim brezplačno zamenjajo proti definitivnim pri onih mestih, kjer so prejeli interimske liste.
10. Za subskripcijo pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu na Dunaju in pri zbiralnicah (c. kr. poštnih uradih) pooblaščenih v ta namen, veljajo posebna določila, ki so bila izdana od c. kr. pošto-hranilničnega urada.
11. Avstro-Ogrska banka in blagajnica za vojna posojila (Kriegsdarlehenkasse) dajeta proti temu, da se položijo zadolžnice, oziroma začasni listi vojnega zajma kakor ročna zastava, posojila do 75% nominalne vrednosti po obrestni meri, ki je znižana za 1/2 procenta, namreč po vsakokratni oficijelni eskomptni obrestni meri. Ta ugodna obrestna mera pa ostane v veljavi le, dokler traja sedanjí privilegij Avstro-Ogrske banke, to je do 31. decembra 1917.
12. Omenjena dva zavoda delita posojila po vsakokratni oficijelni eskomptni obrestni meri tudi na druge vrednostne papirje, ako je posojilo namenjeno za vplačilo zneska, ki je bil subskribiran na podlagi tega povabila.
13. Za podaljšana posojila take vrste se enako dovolijo ugodnosti znižane obrestne mere in sicer do 31. decembra 1917.
14. Na zahtevo se pa pri dovoljenih posojilih, kojih vplačilni rok ne sega dalje nego do gori omenjenih terminov, mesto vsakokratne eskomptne obrestne mere zagotovi stalna obrestna mera letnih 5% do 31. decembra 1917.
15. Dalje bosta Avstro-Ogrska banka in blagajna za vojna posojila dovolili strankam pod prej označenimi pogoji, ako so dokazano tekom vplačilnih terminov, določenih v tem prospektu, najeto posojilo pri kakem drugem kreditnem zavodu (banki, hranilnici, posojilnici itd.) ali pri kakih bančni tvrdki in svrhu znanovanja tega vojnega posojila, za plačilo takega posojila v višini, do katere v trenutku prošnje dokazano se ni poravnano, novo posojilo proti fiksni obrestni meri 5 odstotkov in po tej fiksni obrestni meri podaljšali do 31. decembra 1917.
16. Vlada bo skrbela za to, da se bodo po avstro-Ogrski banki in blagajni za vojna posojila v smislu točke 8 do dne 31. decembra 1917 dovoljene ugodnosti po preteku te dobe dovolile od strani Notenbanke ali kakega drugega zavoda, ki ga določi vlada glede davka prostega 5 $\frac{1}{2}$ % amortizacijskega državnega posojila do 30. junija 1921 in glede davka prostih 5 $\frac{1}{2}$ % državnih zakladnic do 30. junija 1919.
17. Vojno-posojilna blagajna je na podlagi § 6, točka 3, cesarske naredbe od dne 19. septembra 1914, drž. zak. št. 248 pooblaščen, da s polnim vpoštovanjem v omenjeni cesarski naredbi se nahajajočih poslovnih nadel dovoljuje posojila tudi proti zastavi takih hipotečnih terjatev, ki nudijo postavno varnost (§ 1374 spl. mešč. zak.).

Na Dunaju, v novembru 1916.